

Sygn.akt III AUa 752/14

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 października 2014r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SO del. Marzanna Rogowska

SA Bohdan Bieniek

Protokolant: Magda Małgorzata Gołaszewska

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 28 października 2014 r. w B.

sprawy z odwołania G. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o prawo do niezrealizowanego świadczenia przedemerytalnego

na skutek apelacji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 28 stycznia 2014 r. sygn. akt V U 1440/13

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. z dnia 28 czerwca 2013 roku.

Sygn.akt III AUa 752/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28.VI.2013r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił G. D. prawo do niezrealizowanego świadczenia przedemerytalnego po zmarłym mężu Z. D., podnosząc iż zgodnie z art. 11 ustawy z 30.IV.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych nie stosuje się przepisów art.136 ustawy o emeryturach i rentach z FUS.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła G. D..

Sąd Okręgowy w Białymstoku zaskarżonym wyrokiem z dnia 28.I.2014r. zmienił zaskarżoną decyzję i ustalił G. D. prawo do świadczenia niezrealizowanego po zmarłym mężu Z. D. za miesiąc luty 2013r. , stwierdził, że Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Z ustaleń Sądu wynika, że Z. D. (zmarły w dniu(...).) był osobą uprawnioną do świadczenia przedemerytalnego.

Organ rentowy w dniu 28.II.2013r. przesłał na konto odwołującego świadczenie przedemerytalne za luty 2013r., zaś 28.03.2013r. za marzec tego roku.

Na skutek poinformowania przez skarżącą o fakcie wypłaty świadczenia nienależnego za marzec 2013r., Zakład Ubezpieczeń Społecznych pobrał obie kwoty z rachunku bankowego wnioskodawczyni.

Sąd I instancji powołując się na przepisy art.4 ust.1 pkt.5 oraz art.4 ust.3 pkt.3 ustawy z 30.IV.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych uznał, iż ich treść nie pozostawia wątpliwości, iż wstrzymanie wypłaty świadczenia przedemerytalnego Z. D. powinno nastąpić począwszy od miesiąca przypadającego po miesiącu w którym w/w zmarł tj. od marca 2013r.

Zdaniem Sądu, świadczenie przedemerytalne za miesiąc w którym zmarły był do niego uprawniony, powinno być zgodnie z treścią art.4 ust.3 pkt.5 ustawy wypłacone, Sąd Okręgowy uznał, iż świadczenie za luty 2013r. przysługiwało zgodnie z art.136 ust.1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS – w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie określone ustawą, świadczenie należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi dzieciom z którymi prowadziła wspólnie gospodarstwo domowe, a w razie ich braku małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego a w razie ich braku – innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej, lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Sąd I instancji podkreślił, iż miał na uwadze fakt, że w art.11 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych brak jest odniesienia do wymienionego wyżej przepisu ustawy o emeryturach i rentach z FUS, który ustala zasady wypłaty osobom najbliższym świadczeń przysługujących zmarłemu ubezpieczonemu. Zdaniem Sądu nie oznacza to jednak, iż świadczenie przedemerytalne za luty 2013r. nie powinno zostać wypłacone G. D.. Była ona bowiem żoną osoby uprawnionej do tego świadczenia i zgodnie z treścią przepisów kodeksu cywilnego ma prawo do dziedziczenia ustawowego po Z. D.. Jednocześnie w przedmiotowej sprawie brak jest jakichkolwiek okoliczności wskazujących by odwołująca była wyłączona od dziedziczenia, czy też innych przesłanek wskazujących, iż nie jest ona uprawniona do spadku po zmarłym mężu. W związku z powyższym przepis art.136 ustawy o emeryturach i rentach z FUS powinien znaleźć zastosowanie do G. D., a świadczenie przedemerytalne należne Z. D. powinno być jej wypłacone.

Poza tym należało przyjąć, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Przepisy regulujące postępowanie w sprawach z zakresu ubezpieczeń społecznych przed Sądem stwarzają większe możliwości dowodowe (art.477⁸ kpc i następne) niż postępowanie przed organem rentowym oraz nie zawierają ograniczeń w stosunku do regulacji ogólnej postępowania dowodowego (art.235 – 305 kpc).

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art.477¹⁴ §2 kpc oraz art.118 ust.1a ustawy z 17.12.1998r.

Apelację od powyższego wyroku wniósł Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B., zaskarżając orzeczenie w całości zarzucił mu naruszenie:

1) Przepisów prawa materialnego: art. 11 ustawy z 30.04.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych w związku z art.136 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS poprzez przyjęcie przez Sąd, iż wnioskodawczyni przysługuje prawo do świadczenia niezrealizowanego po zmarłym w dniu 18.02.2013r. mężu Z. D., w sytuacji, gdy w ocenie organu rentowego w/w przepis art.136 ustawy z 17.12.1998r. nie ma zastosowania do wypłaty świadczeń przedemerytalnych .

Wskazując na powyższe organ rentowy wnosił o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja jest uzasadniona bowiem Sąd dokonał błędnej oceny prawnej prawidłowo ustalonego stanu faktycznego. Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest niesporny. Mąż wnioskodawczyni Z. D. był uprawniony do świadczenia przedemerytalnego od 14.12.2012r. Zmarł 18.02.2013r. Organ rentowy wpłacił na konto odwołującej w dniu 1.03.2013r. świadczenie przedemerytalne należne jej mężowi za luty 2013r. w kwocie 803.81zł, zaś w dniu 1.04.2013r.

za marzec w kwocie 833,96zł. Następnie w dniu 18.04.2013r. obie kwoty na żądanie organu rentowego skierowane do banku, przekazano ponownie na rachunek ZUS.

W ocenie Sądu Apelacyjnego w niniejszej sprawie nie mają zastosowania przepisy art.4 ust.1 pkt.5 oraz art.4 ust.3 pkt.5 ustawy z 30.04.2004r. o świadczeniach przedemerytalnych. Przepis art.4 ust.1 pkt.5 wskazuje, że prawo do świadczenia ustaje wraz ze śmiercią osoby uprawnionej, zaś przepis art.4 ust.3 pkt.5 mówi o tym, iż wstrzymanie wypłaty świadczenia przedemerytalnego następuje, poczynając od miesiąca przypadającego po miesiącu w którym zmarła osoba uprawniona. Oba te przepisy nie dotyczą następców prawnych osoby uprawnionej do przedmiotowego świadczenia. W niniejszej sprawie niesporne jest, iż prawo Z. D. do świadczenia przedemerytalnego ustalo z dniem 18.02.2013r. Świadczenie za ten miesiąc organ rentowy wypłacił już po jego śmierci. Ustawa z dnia 30.IV.2004r. określająca warunki nabywania i utraty prawa do świadczenia oraz zasady wypłaty i finansowania świadczeń przedemerytalnych nie reguluje kwestii następstwa prawnego w przypadku niezrealizowanego świadczenia przedemerytalnego.

Problem ten ustawodawca rozstrzygnął w art.136 ust.1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS stanowiąc m.in., iż w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi.

Przepis ten nie dotyczy jednakże małżonków osób zmarłych – które miały prawo do świadczeń przedemerytalnych.

Przepis art.11 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych enumeratywnie bowiem wymienia przepisy ustawy o emeryturach i rentach z FUS, które mają zastosowanie w sprawach świadczeń przedemerytalnych i skoro nie wskazuje się tam przepisu art.136 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to nie może on stanowić podstawy prawnej do przyznania prawa do niezrealizowanego świadczenia przedemerytalnego po osobie zmarłej. Wydaje się, iż pominięcie w art.11 ustawy o świadczeniach przedemerytalnych odesłania do art.136 ust.1 ustawy z 17.12.1998r. o emeryturach i rentach z FUS nie było przypadkowe, Emerytury i świadczenia przedemerytalne to dwa różne świadczenia finansowe z dwóch odrębnych źródeł; emerytury ze składek, świadczenie przedemerytalne z budżetu państwa, a także mające odrębny charakter. Świadczenie przedemerytalne jest świadczeniem pomostowym do chwili osiągnięcia wieku emerytalnego, stanowi pomoc ze strony państwa dla osób z długim stażem, pozbawionych pracy, zaś emerytury zależą od opłacanych składek.

Zgodnie z art.922 kodeksu cywilnego – prawa i obowiązki zmarłego przechodzą z chwilą jego śmierci na jedną lub kilka osób, stosownie do przepisów księgi czwartej kodeksu cywilnego, dotyczącej spadków. Z kolei stosownie do przepisu art.922 kc – nie należą do spadku prawa i obowiązki zmarłego ściśle związane z jego osobą, jak również prawa, które z chwilą jego śmierci przechodzą na oznaczone osoby, niezależnie od tego, czy są one spadkobiercami.

Sprawa o świadczenie przedemerytalne nie jest jednak sprawą cywilną w znaczeniu materialnoprawnym dlatego wbrew stanowisku Sądu I instancji przepis aer.922 kc nie może mieć w niniejszej sprawie zastosowania.

Taki pogląd wyraził również Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 18.IV.2007r. w sprawie IUK 315/06 oraz w wyroku z dnia 16.I.2014r. w sprawie I UK 300/13.

Mając na uwadze powyższe, wobec braku podstaw prawnych do przyznania odwołującej niezrealizowanego świadczenia przedemerytalnego po zmarłym mężu Z. D., zaskarżony wyrok podlegał zmianie na mocy art.386 § 1 kpc.

ab